

POChP u osób nigdy niepalących tytoniu

dr n. med. Maciej Ciebada

dr n. med. Tomasz Kmiecik

Klinika Pneumonologii i Alergologii Uniwersytetu Medycznego, Łódź

Opracowano na podstawie: Lamprecht B, McBurnie MA, Vollmer WM, Gudmundsson G, Welte T, Nizankowska-Mogilnicka E, Studnicka M, Bateman E, Anto JM, Burney P, Mannino DM, Buist SA; BOLD Collaborative Research Group. COPD in never smokers: results from the population-based burden of obstructive lung disease study. *Chest* 2011 Apr;139(4):752-63.

Osoby nigdy niepalące stanowią istotny odsetek chorych na przewlekłą obturacyjną chorobę płuc (POChP). Ryzyko rozwoju POChP w tej grupie wzrasta wraz z wiekiem i jest wyższe przy współistniejącej astmie.

Streszczenie

Kontekst kliniczny. Osoby, które nigdy nie paliły papierosów, stanowią istotną grupę chorych na przewlekłą obturacyjną chorobę płuc (POChP), jednak do tej pory czynniki ryzyka rozwoju choroby u tych pacjentów nie zostały precyzyjnie określone.

Cel. Określenie czynników ryzyka rozwoju POChP u osób, które nigdy nie paliły papierosów.

Metody. W badaniu przeanalizowano dane z 14 krajów uczestniczących w badaniu BOLD (Burden of Obstructive Lung Disease), do którego włączono łącznie 4291 osób w wieku powyżej 40. r.ż. Rozpoznanie POChP było zgodne z kryteriami GOLD (Global Initiative for Chronic Obstructive Lung Disease) z uwzględnieniem wskaźnika FEV₁/FVC po zastosowaniu krótko działającego wziewnego leku bronchodylatoryjnego. Dodatkowo wszyscy uczestnicy badania wypełniali kwestionariusze dotyczące objawów ze strony układu oddechowego, stanu zdrowia i czynników ryzyka.

Wyniki. 6,6% uczestników badania spełniało kryteria rozpoznania łagodnej postaci POChP (I stopień wg GOLD), a 5,6% – od postaci umiarkowanej do bardzo ciężkiej (stopień II-IV wg GOLD). Choć prawdopodobieństwo wystąpienia POChP u osób nigdy niepalących tytoniu było mniejsze niż w grupie palących, a przebieg choroby zwykle był łagodniejszy, to jednak niepalący stanowili aż 23,3% chorych zakwalifikowanych do II-IV stopnia ciężkości choroby (240/1,031). Czynniki predykcyjnymi wystąpienia choroby u osób niepalących były: starszy wiek, niższe wykształcenie, narażenie zawodowe, choroby układu oddechowego w dzieciństwie i zmiany BMI.

Wnioski. W badaniu potwierdzono, że osoby nigdy niepalące stanowią istotny odsetek chorych na POChP, a ryzyko rozwoju choroby w tej grupie wzrasta wraz z wiekiem, jest wyższe w przypadku wcześniejszego rozpoznania astmy, a u kobiet dodatkowo koreluje z niższym stopniem wykształcenia.

Komentarz:

Mimo wielu badań wiedza na temat czynników ryzyka przewlekłej obturacyjnej choroby płuc (POChP) jest nadal niedostateczna.

Palenie papierosów jest najważniejszym czynnikiem ryzyka rozwoju tej choroby, a czynni i bierni palacze stanowią największą grupę chorych. Jednak POChP może rozwijać się także u osób, które nigdy wcześniej nie paliły tytoniu. Oprócz czynników genetycznych (np. niedobór 1-antytrypsyny) POChP może być wywołane przez pyły, dymy, pary i substancje drażniące w miejscu pracy, a także produkty powstałe w wyniku spalania biomasy w zamkniętych pomieszczeniach, szczególnie w krajach rozwijających się. Indywidualne ryzyko rozwoju choroby może także wzrosnąć w przypadku zaburzenia rozwoju płuc w okresie płodowym i dzieciństwie. Istotne znaczenie odgrywają także infekcje układu oddechowego, które mogą przyczynić się do wystąpienia i progresji POChP, a także mogą powodować zaostrzenia samej choroby. Przebyte ciężkiego zakażenia układu oddechowego w dzieciństwie, a także wcześniej rozpoznana nadreaktywność oskrzeli zwiększają ryzyko rozwoju POChP, natomiast rola płci, statusu społeczno-ekonomicznego, odżywiania i wcześniejszego rozpoznania astmy nie jest jednoznaczna.

Wyniki badania BOLD potwierdzają, że osoby niepalące stanowią istotny odsetek chorych na POChP, a ryzyko choroby w tej grupie wzrasta wraz z wiekiem, jest wyższe w przypadku przebycia ciężkiego zakażenia układu oddechowego w dzieciństwie, zwiększa się w przypadku utraty masy ciała i narażenia zawodowego na czynniki szkodliwe. Ponadto jest większe w przypadku wcześniejszego rozpoznania astmy i dodatkowo u kobiet, u których ujemnie koreluje ze stopniem ich wykształcenia.

Szczegółowo zebrany wywiad z uwzględnieniem wymienionych czynników ryzyka umożliwi bardziej precyzyjne wyodrębnienie spośród niepalących grupy pacjentów szczególnie narażonych na ryzyko rozwoju POChP, a przez to umożliwi wcześniejsze wdrożenie u nich programu profilaktyki i leczenia.

Przedruk z „Nowości w medycynie – POChP i pulmonologia”. 11.08.2011(26). Więcej nowości na stronie www.nowosciwmedycynie.pl

Zaostrzenia POChP a progresja rozedmy

dr n. med. Maciej Ciebada

dr n. med. Tomasz Kmiecik

Klinika Pneumonologii i Alergologii Uniwersytetu Medycznego, Łódź

Opracowano na podstawie: Tanabe N, Muro S, Hirai T, et al. Impact of exacerbations on emphysema progression in chronic obstructive pulmonary disease. *Am J Respir Crit Care Med* 2011 Jun 15;183(12):1653-9. Epub 2011 Mar 11.

Zaostrzenia przewlekłej obturacyjnej choroby płuc (POChP) nasilają postęp rozedmy.

Streszczenie

Kontekst kliniczny. Zaostrzenia przewlekłej obturacyjnej choroby płuc (POChP) istotnie pogarszają czynność płuc i rokowanie w jej przebiegu, jednak ich wpływ na progresję rozedmy jest niejednoznaczny.